

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ, ЗДОРОВ'Я ТА ТУРИЗМУ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету фізичного виховання,
здоров'я та туризму

_____ М.В. Маліков

“ ____ ” _____ 2021 р.

**ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ
ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ**

(назва навчальної дисципліни)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки _____ магістрів _____
(назва освітнього ступеня)

спеціальності __017 «Фізична культура і спорт» _
(шифр, назва спеціальності)

освітньо-професійна програма «Фізичне виховання»
(назва)

Укладач /Укладачі _ Соколова О.В., доцент кафедри ТМФКіС, к.н.фіз.вих.,_
(ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада)

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри ТМФКіС

Протокол № 1 від « 28 » серпня 2021 р.

Завідувач кафедри ТМФКіС

_____ А.П. Конох _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

Ухвалено науково-методичною радою
Факультету фізичного виховання,
здоров'я та туризму
Протокол № 1 від « 30 » серпня 2021 р.
Голова науково-методичної ради
факультету фізичного виховання,
здоров'я та туризму

_____ В.В. Дорошенко _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрямок підготовки, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань Освіта / Педагогіка (шифр і назва)	нормативна	
Розділів 2	Спеціальність 017 «Фізична культура і спорт» (шифр і назва)	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин - 150		2-й	2-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 9,6	освітньо-професійна програма «Фізичне виховання» (шифр і назва)	28 год.	6 год.
		Практичні	
	28 год.	4 год.	
	Самостійна робота		
	94 год.	140 год.	
	Рівень вищої освіти: магістерський	Вид підсумкового контролю: залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку» є формування компетентностей щодо професійної діяльності педагога в галузі фізичного виховання дошкільників, оволодіння майбутніми педагогами системою знань в галузі теорії та методики фізичного виховання, практичними вміннями та навичками з організації і проведення активних форм роботи з фізичної культури в дошкільному навчальному закладі.

Підготовка фахівців з фізичного виховання дітей дошкільного віку є одним із найважливіших чинників політики української держави, що веде до створення позитивних умов для саморозгортання соціального організму країни.

Знання з дисципліни є необхідною умовою ефективного рішення завдань залучення до фізичної культури дітей дошкільного віку.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку» є: оволодіння майбутніми педагогами основними поняттями, завданнями та змістом навчальної дисципліни; формування стійкого інтересу до навчальної дисципліни, усвідомлення пріоритетності здійснення фізичного виховання дітей; формування у студентів практичних умінь і навичок виконання фізичних вправ та проведення всіх організаційних форм роботи з фізичного виховання; засвоєння знань та практичних умінь по наданню організаційно- методичної

допомоги вихователям у забезпеченні оптимальних умов навчання, діяльності і відпочинку дітей дошкільного віку.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких **результатів навчання (компетентностей)**:

Інтегральна компетентність:

- здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері фізичної культури і спорту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів наук з фізичного виховання і спорту, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

- здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями;
- здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

- здатність зберігати та приумножувати моральні, культурні, наукові цінності і приумножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій;

- здатність працювати в команді;
- здатність планувати та управляти часом;
- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- навички міжособистісної взаємодії;
- здатність бути критичним і самокритичним;
- здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові, предметні):

- здатність забезпечувати формування фізичної культури особистості;
- здатність застосувати отримані теоретичні знання для збирання, систематизації та класифікації експериментальних даних з метою проведення біомеханічного контролю і аналізу рухової діяльності;

- здатність до самостійно аналізу й узагальнення отриманих результатів для надання конкретних рекомендацій і прогнозів;

- здатність до організації оздоровчо-рекреаційної рухової активності різних груп населення;

- здатність зміцнювати здоров'я людини шляхом використання рухової активності, раціонального харчування та інших чинників здорового способу життя;

- здатність застосовувати знання про будову та функціонування організму людини;

- здатність використовувати спортивні споруди, спеціальне обладнання та інвентар;
- здатність застосовувати сучасні технології управління суб'єктами сфери фізичної культури і спорту;
- здатність до безперервного професійного розвитку.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- роль, функції та сутність фізичного виховання у ДНЗ;
- основні напрямки фізичного виховання у ДНЗ;
- організацію різних форм фізичного виховання дітей дошкільного віку;
- різні методики фізичного виховання дітей дошкільного віку;
- критерії обстеження рівню розвитку основних рухів у дошкільників різних вікових груп;
- методику хронометражу, побудови фізіологічної кривої;
- методику визначення індивідуальних навантажень за допомогою дозованих навантажень.

вміти:

- застосовувати набуті знання в майбутній педагогічній діяльності
- здійснювати всі види робіт інструктора з фізичної культури
- володіти вміннями оцінки показників фізичного стану дитини
- користуватися спеціальною та науково-методичною літературою з питань курсу;
- добирати тести для оцінки фізичної підготовленості дошкільників різних вікових груп;
- проводити різні заходи щодо фізичного виховання дітей дошкільного віку;
- володіти методикою побудови фізіологічної кривої, хронометражу;
- володіти на практиці методикою оцінки розвитку основних рухів у дошкільників різних вікових груп;
- складати план-конспект тематичного заняття з батьками з питань фізичної культури;
- складати перспективний, календарний плани.

Міждисциплінарні зв'язки.

Навчальна дисципліна «Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку» входить до циклу дисциплін підготовки бакалаврів з фізичного виховання і спорту. Вона пов'язана з циклом загальних гуманітарних та соціально-економічних дисциплін, які мають забезпечити випускників відповідними знаннями і сформувані вміння застосовувати їх у майбутній професійній діяльності; циклом фундаментальних дисциплін для опанування студентами дисциплін професійно орієнтованого циклу: з дисциплінами медико-біологічного блоку, які повинні забезпечити

природньо-наукову підготовку студентів і містять знання про будову органів, тканин, систем організму, фізіологічні та біохімічні механізми їх функціонування у нормі та під час фізичних навантажень, санітарно-гігієнічні умови, необхідні для нормальної життєдіяльності, з дисциплінами спеціально-теоретичного блоку, які повинні забезпечити студентів знаннями з біомеханіки, спортивної метрології, комп'ютерної техніки, фізкультурно-спортивних споруд, олімпійського та професійного спорту, необхідними для їх подальшої тренерської та науково-дослідницької роботи, блоком спеціально-практичних дисциплін, які повинні забезпечити спеціальну педагогічну підготовку з теорії та методики викладання видів спорту, обов'язкових для програм з фізичного виховання та спорту для середніх та вищих навчальних закладів. Цикл професійно-орієнтованих дисциплін має допомогти студентам визначитись з обранням майбутньої спеціальності.

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Загальні основи теорії і методики фізичного виховання дітей дошкільного віку

Змістовий модуль 1. Загальні основи теорії і методики фізичного виховання

Тема 1. Фізичне виховання як суспільне явище.

Фізичне виховання як суспільне явище на етапі розвитку людського суспільства. Період розквіту родового суспільства. Необхідність передачі життєвого досвіду у застосуванні предметів праці та бойових дій підростаючим поколінням. Новий напрямок фізичної культури – лікувально-профілактичний. Застосування засобів загартування організму, гігієни, організація активного відпочинку тощо. Середина XVIII століття – період створення буржуазних суспільно-економічних відносин, активізується розвиток фізичної культури.

Тема 2. Предмет та основні поняття теорії та методики фізичного виховання.

Предмет та основні завдання курсу. Характеристика основних понять («фізична культура», «фізичне виховання», «фізичний розвиток», «рухова підготовленість», «фізична досконалість», «спорт»). Зв'язок теорії фізичного виховання з іншими науковими дисциплінами. Природничо-наукові основи курсу. Функції фізичної культури.

Тема 3. Становлення та розвиток фізичної культури в Україні.

Характеристика розвитку фізичної культури на Україні в XVII-XX столітті. Принципи системи фізичного виховання. Характеристика основних організаційних ланок системи фізичного виховання. Характеристика системи тіловиховання в Запорозькій Січі. Основи української національної системи фізичного виховання. Зміст системи фізичного виховання, її ідеологічні, правові, науково-методичні, програмно-нормативні та організаційні основи.

Змістовий модуль 2. Завдання та засоби фізичного виховання дітей дошкільного віку.

Тема 4. Характеристика оздоровчих, освітніх та виховних завдань. Комплексний підхід в реалізації завдань фізичного виховання дітей дошкільного віку. Валеологічна спрямованість завдань з фізичного виховання. Роль дошкільних навчальних закладів у вирішенні завдань з фізичного виховання.

Тема 5. Характеристика засобів фізичного виховання.

Характеристика засобів фізичного виховання дошкільнят: сила природи (сонце, повітря і вода); гігієнічних факторів (розпорядок процесів життєдіяльності, харчування, особиста та громадська гігієна); фізичних вправ (масаж, рефлекторні вправи, пасивні, пасивно-активні та активні фізичні вправи). Характеристика фізичних вправ: поняття про зміст, структуру, і техніку фізичних вправ, просторова характеристика, просторово-часова та часова характеристика. Класифікація фізичних вправ. Вимоги до вибору фізичних вправ.

Тема 6. Вікові особливості дітей раннього та дошкільного віку.

Закономірності фізичного розвитку дитячого організму: інтенсивність фізичного розвитку; висока пластичність та чутливість до подразників зовнішнього середовища; напруженість процесів обміну речовин; тісна взаємодія фізичного та психічного розвитку дітей. Характеристика особливостей розвитку та вдосконалення функцій органів і систем дитячого організму в процесі виконання фізичних вправ.

Розділ 2. Особливості фізичного виховання дітей дошкільного віку

Змістовий модуль 3. Загальні основи навчання та розвитку дітей дошкільного віку у процесі фізичного виховання.

Тема 7. Принципи навчання руховим діям.

Педагогічний процес навчання дітей основних рухів та розвиток рухових якостей на основі реалізації дидактичних принципів, де виражені об'єктивні закономірності, що визначають систему вимог щодо організації, змісту та методики навчання. Принципи навчання руховим діям: принцип виховуючого характеру навчання, принципи свідомості та активності, наочності, доступності та індивідуалізації, систематичності та послідовності, міцності. Принципи дидактики що мають тісний взаємозв'язок та складають єдину систему навчання, яка реалізується в процесі фізичного виховання в дошкільному навчальному закладі.

Тема 8. Методи та прийоми навчання фізичним вправам.

Єдність навчання, виховання та розвитку дітей в процесі фізичного виховання. Методи і прийоми навчання фізичних вправ. Співвідношення дидактичних методів та прийомів навчання на різних етапах навчання дошкільників рухових дій.

Тема 9. Елементи гімнастики в навчанні дітей фізичних вправ. Види гімнастики. Види гімнастики.

Гімнастика як засіб фізичного виховання. Види гімнастики: загальнорозвивальні види (гігієнічна, коригувальна, основна гімнастика), гімнастика зі спортивною спрямованістю (акробатика, художні гімнастика, спортивна гімнастика, спеціально-прикладні види (виробнича гімнастика, гімнастика з професійною спрямованістю та лікувальна гімнастика). Особливості використання загальнорозвивальних видів гімнастики в дошкільному навчальному закладі. Зміст та методика навчання дітей різних вікових груп вправ з шиккування та перешикування, загальнорозвивальних та танцювальних.

Змістовий модуль 4. Особливості методики використання засобів фізичного виховання.

Тема 10. Зміст та методика навчання рухів дітей дошкільного віку.

Види основних рухів та їх характеристика (ходьба, біг, лазіння, стрибки, метання, вправи з рівноваги). Техніка виконання основних рухів. Методика навчання дітей основних рухів, послідовність добірки фізичних вправ для формування в дітей різних вікових груп рухових умінь та навичок з основних рухів. Використання підготовчих та допоміжних вправ. Прийоми страхування та попередження травматизму. Аналіз програм виховання і навчання дітей в дошкільному навчальному закладі, базового компоненту дошкільної освіти з розділу «Основні рухи». Ускладнення засобів у різних вікових групах відповідно до вікових можливостей дітей та завдань рухової підготовленості.

Тема 11. Рухлива гра як засіб всебічного розвитку дошкільників. Характеристика рухливої гри як засобу та методу фізичного виховання дітей. Поняття про рухливу гру, її структуру. Класифікація рухливих ігор, основні види ігор. Значення рухливих ігор для всебічного розвитку дитини дошкільного віку. Видатні педагоги про роль рухливої гри у вихованні дитини.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тематичних розділів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі			усього	у тому числі			ІЗ.	
		л	сем./пр./лаб.	сам. роб.		л	сем./пр./лаб.	сам. роб.		
					ІЗ.					ІЗ.
1	2	3	4	5	6	7	8	9		
Розділ 1. Загальні основи теорії і методики фізичного виховання дітей дошкільного віку										
Тема 1. Фізичне	10	2	2	6		14	1	-	13	

виховання як суспільне явище										
Тема 2. Предмет та основні поняття теорії та методики фізичного виховання	9	-	2	7		15	1	-	14	
Тема 3. Становлення та розвиток фізичної культури в Україні	11	2	2	7		16	1	2	13	
Тема 4. Характеристика оздоровчих, освітніх та виховних завдань	13	4	2	7		15	1	-	14	
Тема 5. Характеристика засобів фізичного виховання	9	-	2	7		15	-	2	13	
Тема 6. Вікові особливості дітей раннього та дошкільного віку	17	6	4	7						
Разом за розділом 1	69	14	14	41		75	4	4	67	-
Розділ 2. Особливості фізичного виховання дітей дошкільного віку										
Тема 7. Принципи навчання руховим діям	12	2	2	8		19	1	2	16	
Тема 8.	10	-	2	8		18	1	-	17	

Методи та прийоми навчання фізичним вправам										
Тема 9. Елементи гімнастики в навчанні дітей фізичних вправ. Види гімнастики . Види гімнастики	11	-	2	9		18	1	-	17	
Тема 10. Зміст та методика навчання рухів дітей дошкільного віку	38	12	6	8	12	20	1	2	17	
Тема 11. Рухлива гра як засіб всебічного розвитку дошкільників	10	-	2	8						
Разом за розділом 2	81	14	14	41	12	75	4	4	67	
Усього годин	150	28	28	82	12	150	8	8	134	

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Розділ 1. Загальні основи теорії і методики фізичного виховання дітей дошкільного віку			
1	Фізичне виховання як суспільне явище	2	1
2	Предмет та основні поняття теорії та методики фізичного виховання	-	1
3	Становлення та розвиток фізичної культури в Україні	2	1

4	Характеристика оздоровчих, освітніх та виховних завдань	4	1
5	Характеристика засобів фізичного виховання	-	-
6	Вікові особливості дітей раннього та дошкільного віку	6	
Розділ 2. Особливості фізичного виховання дітей дошкільного віку			
7	Принципи навчання руховим діям	2	1
8	Методи та прийоми навчання фізичним вправам	-	1
9	Елементи гімнастики в навчанні дітей фізичних вправ. Види гімнастики. Види гімнастики	-	1
10	Зміст та методика навчання рухів дітей дошкільного віку	12	1
11	Рухлива гра як засіб всебічного розвитку дошкільників	-	
	Разом	28	8

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Розділ 1. Загальні основи теорії і методики фізичного виховання дітей дошкільного віку			
1	Фізичне виховання як суспільне явище	2	-
2	Предмет та основні поняття теорії та методики фізичного виховання	2	-
3	Становлення та розвиток фізичної культури в Україні	2	2
4	Характеристика оздоровчих, освітніх та виховних завдань	2	-
5	Характеристика засобів фізичного виховання	2	2
6	Вікові особливості дітей раннього та дошкільного віку	4	
Розділ 2. Особливості фізичного виховання дітей дошкільного віку			
7	Принципи навчання руховим діям	2	2
8	Методи та прийоми навчання фізичним вправам	2	-
9	Елементи гімнастики в навчанні дітей фізичних вправ. Види гімнастики. Види гімнастики	2	-
10	Зміст та методика навчання рухів дітей дошкільного віку	6	2
11	Рухлива гра як засіб всебічного розвитку дошкільників	2	
	Разом	28	8

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Розділ 1. Загальні основи теорії і методики фізичного виховання дітей дошкільного віку			
1	Фізичне виховання як суспільне явище	6	-
2	Предмет та основні поняття теорії та методики фізичного виховання	7	-
3	Становлення та розвиток фізичної культури в Україні	7	2
4	Характеристика оздоровчих, освітніх та виховних завдань	7	-

5	Характеристика засобів фізичного виховання	7	2
6	Вікові особливості дітей раннього та дошкільного віку	7	
Розділ 2. Особливості фізичного виховання дітей дошкільного віку			
7	Принципи навчання руховим діям	8	16
8	Методи та прийоми навчання фізичним вправам	8	17
9	Елементи гімнастики в навчанні дітей фізичних вправ. Види гімнастики. Види гімнастики	9	17
10	Зміст та методика навчання рухів дітей дошкільного віку	8	17
11	Рухлива гра як засіб всебічного розвитку дошкільників	8	
	Разом	82	134

Індивідуальне науково-дослідницьке завдання

У межах виконання індивідуального науково-дослідницького завдання студент повинен виконати наступне:

- письмово підготувати науково-дослідницьке завдання за однією з запропонованих тем за вибором.

8. Види контролю і система накопичення балів

	Вид контролю	Кількість контрольних заходів	Кількість балів за 1 захід	Усього балів
Поточний контроль				
1	Практичні заняття	8	5	40
2	Контроль самостійної роботи	8	2-3	20
				60
Підсумковий контроль				
1	Індивідуальне завдання	1	20	20
2	Залік (підсумкове тестування)	1	20	20
				100

Критерії оцінювання

Курс дисципліни «Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку» розбито на 2 розділи. Кожен має ряд поточних контрольних заходів і закінчується підсумковим контролем, обов'язковим для студента. Підсумковий контроль проводиться у формі заліку.

При проведенні поточного контролю оцінюються: результати тестування за розділами, виконання письмових завдань до лекційних і практичних занять під час проведення навчальних занять, виконання самостійної роботи.

Завдання до практичного заняття оцінюються максимально у 5 балів:

5 балів – практичне завдання виконано правильно; послідовна, логічна, обґрунтована відповідь на запитання завдання; вміле й вивірене формулювання висновків;

4 бали – практичне завдання виконано правильно; послідовна, логічна, обґрунтована відповідь на запитання завдання; наявність окремих несуттєвих помилок під час відповіді;

3 бали – практичне завдання містить несуттєві помилки; наявність окремих суттєвих помилок під час відповіді;

2 бали – практичне завдання містить суттєві помилки; відповідь на питання до завдання неповна;

1 бал – практичне завдання містить суттєві помилки; відповідь на питання до завдання неповна, наявність істотних помилок під час відповіді;

0 балів – практичне завдання не виконана.

Контроль самостійної роботи проводиться у формі підготовки до практичних занять, вибіркового усного опитування на початку практичного заняття або письмового експрес-опитування студентів за основними питаннями, що винесено до самостійної роботи. Теоретичні завдання з самостійної роботи оцінюються максимально від 1 до 3 балів.

Підсумковий тестовий контроль за результатами вивчення матеріалу у системі електронного забезпечення ЗНУ. Максимально оцінюється у 20 балів. Тестові завдання містять 1 правильну відповіді з наданих. Студент отримує 1 бал за кожне правильно позначене тестове завдання та 0 балів – при помилковому позначенні відповіді.

20 балів – бездоганне виконання тестового завдання за змістом, формою та обсягом. Студент вільно володіє матеріалом: показує досконале знання навчальної літератури, наводить власні міркування, робить узагальнювальні висновки, використовує знання із суміжних галузевих дисциплін, доцільно використовує матеріал при наведенні прикладів.

15 балів – студент виконує тестове завдання по суті питання, володіє матеріалом: показує знання навчальної літератури, робить узагальнювальні висновки, доцільно використовує матеріал при наведенні прикладів, проте відповідь містить неточності, порушується послідовність викладення матеріалу.

10 балів – студент виконує завдання по суті питання і загалом розбирається у матеріалі, але виконання неповне і містить неточності, порушується послідовність викладення матеріалу, виникають труднощі у наведенні прикладів.

1-5 балів – студент лише загалом знає матеріал, виконання завдання неповне і неглибоке, лише частково розкриває зміст питання. Студент дає недостатньо правильні формулювання, порушує послідовність викладення матеріалу, відчуває труднощі при наведенні прикладів.

0 балів – відповідь відсутня.

Індивідуальне науково-дослідне завдання виконується до заліку завчасно та оцінюється, виходячи з максимальних 20 балів:

20 балів – завдання виконано бездоганно за змістом, формою та обсягом; 19-15 балів – завдання виконано повно, але містить неточності; 14-10 балів – завдання виконано неповно і містить неточності; 9-5 балів – завдання виконано неповно, містить неточності, порушується послідовність; 4-1 бал – завдання виконано частково; 0 балів – завдання не виконано.

Залік передбачає підсумковий контроль знань за результатами підсумкового тестування і результату виконання індивідуального науково-дослідного завдання.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		

D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

9. Рекомендована література

Основна:

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. Київ : 2012. 68 с.
2. Богініч О. Л. Фізичне виховання дітей дошкільного віку засобами гри. Київ : 2001. 184с.
3. Вільчковський Е.С., Курок О.І. Фізичне виховання дітей у дошкільному закладі. Київ : ВНТЛ, 2001. 216с.
4. Вільчковський Е.С., Курок О.І., 2018. 86 с. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку: навч. посіб. Суми : ВТД Університетська книга, 2008. 428 с.
5. Вільчковський Е. С. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку : навч. посіб. Львів : ВНТЛ, 1998. 336 с.
6. Вильчковский Е.С., Денисенко Н.Ф. Організація рухового режиму дітей 5-10 років у закладах освіти : навч.-методич. посіб. Запоріжжя : ЗОППО, 2006. 228с.
7. Денисенко Н.Ф. Управління системою фізичного виховання дітей у дошкільних навчальних закладах. Запоріжжя : ЛПС.ЛТД., 2001. 308с.
8. Дитина в дошкільні роки. Програма розвитку, навчання та виховання дітей. 2-ге видання. Запоріжжя : ТОВ ЛПС ЛТД, 2004. 123 с.
9. Програма виховання і навчання дітей від двох до семи років «Дитина». Київ : Київ. університет ім. Б. Грінченка, 2012. 492 с.
10. Програма розвитку дитини дошкільного віку “Українське дошкілля” / О. І. Білан, Л. М. Возна, О. Л. Максименко та ін. Тернопіль : Мандрівець, 2012. 264 с.

Додаткова:

1. Борисенко А.Ф., Цвек С.Ф. Руховий режим учнів. Київ : Рад. школа, 1989. 190 с.
2. Вільчковський Е.С. Критерії оцінювання стану здоров'я, фізичного розвитку та рухової підготовленості дітей дошкільного віку. Київ : ІЗМН, 1998. 64 с.
3. Вільчковський Е. С. Організація самостійної рухової діяльності дітей у дошкільному закладі // Фізична культура, спорт та здоров'я нації : зб. наук. пр. IV Міжнар.наук.-практ. конф. – К. ; Вінниця, 2001. – С. 9–12.

4. Денисенко Н.Ф., Мельник Л.Д. На варті здоров'я малюків. Збірник науково- методичних матеріалів. Запоріжжя, 1997.
5. Дмитренко Т.І. Руховий режим у дитячому садку / Т. І. Дмитренко. Київ : Радянська школа, 1980. 96 с.
6. Дмитренко Т.І. Теорія і методика фізичного виховання дітей раннього і дошкільного віку. Київ : Вища школа, 1979. 256 с.
7. Дубогай О.Д. Щоденник здоров'я дошкільника. Київ : Радянська школа, 1999. 86с.
8. Сергієнко Л. П. Практикум з теорії і методики фізичного виховання: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів фізичного виховання і спорту. Харків : «ОВС», 2007. 271с.
9. Пензулаева Л.И. Подвижные игры и игровые упражнения для детей 5-7 лет. Москва : Гуманит. Изд. Центр ВЛАДОС, 2001. 112 с.
10. Традиції фізичної культури в Україні : зб. матеріалів. Київ, 1997. 128 с.

Інформаційні ресурси:

1. Державна національна програма «Освіта» («Україна ХХІ століття») : затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 03.11.1993 № 896 : за станом на лютий 2008 р. URL:<http://lawua.info/bdata2/ukr2803/index.htm>.
2. Закон України «Про дошкільну освіту» : Закон України від 11.06.2001 № 2628-III : за станом на 23.09.2010 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. URL: http://www.osvita.org.ua/pravo/law_01/.
3. Закон України «Про дошкільну освіту». URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/26_28-14
4. Закон України «Про оздоровлення та відпочинок дітей» : Закон України від 04.11.2008 № 375-VI [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws>.
5. Закон України «Про освіту» : Закон України від 23.05.1991 № 1060-XII : за станом на 23.12.2010 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. URL: http://www.osvita.org.ua/pravo/law_00/.
6. Вільчковський Е.С., Курок О.І., Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку: навч. посіб. Суми : ВТД Університетська книга, 2008. 428 с. URL: <http://kpnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/13/2013/11/Teoriya-i-metoduka-fizichnoho-vuhovannya-ditey-doshkilvogo-viky.pdf>
7. Круцевич Т.Ю., Воробйов М.І., Безверхня Г.В. Контроль у фізичному вихованні дітей, підлітків і молоді : навч. посіб. Київ : Олімпійська література, 2011. 224 с. URL: <http://reposit.uni-sport.edu.ua/handle/787878787/1171>
8. Національна доктрина розвитку освіти: затверджено Указом Президента України від 17.04.2002 № 347/2002 [Електронний ресурс]. URL: <http://osvita.ua/legislation/other/2827>.

9. Положення про дошкільний навчальний заклад : затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 12 березня 2003 року № 305 [Електроний ресурс]. URL: http://tutor.in.ua/attachments/polojenia_pro_dnz.pdf.

Погоджено _____
навчальний відділ
«_____» _____